

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums

Direktors
(A. Ruperts)

2023.gada 2.janvāris

DDI – 79 - 2023

**DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA
DARBAM AR RIEPU MONTĀŽAS UN RITEŅU BALANSĒŠANAS
IEKĀRTĀM**

Izstrādātā pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010
noteikumiem Nr.749 «Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos»

1. Vispārējās darba aizsardzības prasības

1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.*

* *Nosacījumi par vecumu, medicīnisko pārbaudi nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību procesā.*

1.2. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.

1.3. Strādājošā pienākumi:

- veikt tikai to darbu, kuram viņš ticis apmācīts un izgājis darba aizsardzības instruktāžu;
- ievērot iekšējās darba kārtības noteikumus;
- smēķēt tikai īpaši norādītās vietās;
- izmantot instrumentus un palīģierīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;
- izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus;
- zināt pirmās palīdzības sniegšanas paņēmienus cietušajam.

1.4. Prasības darba galda iekārtošanai un tehnoloģiskā procesa organizācijai:

- darba vieta un iekārtas jāuztur darba kārtībā, no to mehānismiem regulāri jātīra putekļi, tās jāeļļo un jāregulē;
- darbagaldu pievada iežogojumiem jābūt atveramiem, ērti apkalpojamiem, konstruktīvi sasaistītiem ar darbagaldiem un jāaizsedz pievadi no visām pusēm. Noņemamie iežogojumi (vairogi, durtiņas) ir pieļaujami tādā gadījumā, ja darbmašīnas konstrukcija neļauj lietot atveramus;

1.5. Ugunsdrošības pasākumi:

- nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;
- ievietot izlietoto slaukamo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;
- nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsamajiem līdzekļiem.

1.6. Elektrodrošības prasības:

- elektroierīcēm un visām metāla, daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt droši izolētām un iezemētām;
- darba zonas vietējā apgaismojumā spriegums nedrīkst būt lielāks par 36 V;
- pārnēsājamo rokas gaismekļu spriegumam jābūt ne lielākam par 12 V.

1.7. Darba higiēnas prasības darba vietai:

- gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no 16 līdz 23° C aukstajā gadalaikā, no 16 līdz 27° C siltajā laikā;
- relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 30 līdz 70 %;
- gaisa kustības ātrums nedrīkst pārsniegt 0,4 m/s;
- darba vietas apgaismojumam jābūt ne mazākam par 300 lx; gaismekļa konstrukcijai jāpasargā, acis no spuldzes apžilbinošās, ietekmes.

1.8. Darbinieks ir tiesīgs, atteikties veikt darbu, vai pārtraukt to, ja darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus apstākļus.

2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori

2.1. Kustošās mašīnu daļas un mehānismi;

2.2. Putekļi;

- 2.3. Apgaismojums;
- 2.4. Mikroklimats un atmosfēras iedarbība;
- 2.5. Ķīmiskās vielas un naftas produkti;
- 2.6. Elektrotraumas;
- 2.7. Zem spiediena esoša substance.

3. Individuālie aizsardzības līdzekļi

- 3.1. Cimdi;
- 3.2. Aizsargbrilles;
- 3.3. Aizsargapģērbs;
- 3.4. Aizsargapavi;
- 3.5. Galvassega;

4. Darba drošības prasības pirms darba sākuma

- 4.1. Sakārtot darba apģērbu, pārbaudīt instrumentus un individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 4.2. Pārbaudīt vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, ja ir, tad tos izņemt un nolikt paredzētajās vietās.
- 4.3. Strādāt vieglos apavos (sandalēs, čībās u.c.) aizliegts.
- 4.4. Sakārtot darba vietu tā, lai viss nepieciešamais būtu pa rokai, noņemt visus liekos un darbu traucējošos priekšmetus.
- 4.5. Novietot apgaismojumu tā, lai būtu apgaismota darba zona, lai tas būtu pietiekošs un neapžilbinātu.
- 4.6. Pirms riteņa uzlikšanas iekārtā, pārbaudīt to, novākt liekos priekšmetus, eļļas, netīrumus.
- 4.7. Automobiļu riteņu, kuru svars lielāks par 20 kg, noņemšanu, pārvietošanu, uzlikšanu izpildīt mehānizētā veidā.

5. Darba drošības prasības darba laikā

- 5.1. Pirms riepu montāžas un balansēšanas, jāpārbauda disku apmales tehnisko stāvokli. Nedrīkst montēt un balansēt riepas uz diskiem, kuri pārklāti ar rūsū vai iedauzīti un kuriem ir plaisas vai atkarpes.
- 5.2. **Aizliegts:**
- 5.3. balansēt riepas uz iekārtas, kurai nav nolaists aizsargkorpuss
 - balansēt riepas uz kurām ir grunts paliekas, netīras,
 - balansēt riepas, kuras uzmontētas uz salocītiem, saplaisājušiem diskiem,
 - balansēt riepas uz riteņu diskiem, kuri neatbilst riepu izmēriem,
 - riepas noņemšanu izpildīt pie pilnīgi apstādinātas iekārtas, nebremzēt riepu ar rokām vai kādām palīgierīcēm.
- 5.4. Elektrodrošības prasības.
 - Elektrotraumas rodas, ja pieskaras elektrisko instrumentu vai agregātu strāvu vadošajām daļām, kuras atrodas zem sprieguma.
 - Pirms iekārtas ieslēgšanas jāpārbauda vai spraudsavienojuma spraudlīdzdas, vadi un vadības pogas ir kārtībā.
 - Ja rodas dzirksteļošana, vadu silšana vai īssavienojums iekārtā, tad tā nekavējoties jāizslēdz un jāatslēdz no elektrotīkla, par konstatētajiem bojājumiem nekavējoši jāpaziņo administrācijai.
- 5.5. Ugunsdrošības noteikumu prasības.

- Riepu montāžas un balansēšanas zonā aizliegts:
 - atrasties nepiederošām personām,
 - smēķēt un lietot atklātu uguni,
- 5.6.Ar eļļu piesūcinātās lupatas un citus atkritumus pēc darba beigšanas jāsavāc tam nolūkam paredzētos konteineros vai kastēs.

6. Darba drošības prasības darba beigās

- 6.1.Savākt un novietot darba rīkus, detaļas, instrumentus un pārējos tehniskos vai auto kosmētikas neizlietotos līdzekļus to glabāšanai paredzētās vietās;
- 6.2.Satīrīt un aizvākt no darba zonas visus darba procesā radušos atkritumus;
- 6.3.Uzkopjot darba vietu lietot individuālos aizsardzības līdzekļus;
- 6.4.Sakārtot individuālos aizsardzības līdzekļus un novietot tos glabāšanai paredzētā vietā;
- 6.5.Nomazgāt rokas, seju. Ja darbs saistīts ar etilēto benzīnu jānomazgājas dušā.

7. Darba drošības prasības avārijas gadījumā

- 7.1.Iekārtas bojājuma vai ugunsgrēka gadījumā nekavējoties darbs jāpārtrauc un jāziņo vadītājam, jāveic pasākumus bojājuma novēršanai vai ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad jāizsauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pa tālr. 112, nosaucot ugunsgrēka vietas precīzu adresi un savu vārdu, uzvārdu, telefona numuru.
- 7.2.Rodoties bīstamībai, kas var izsaukt nelaimes gadījumu, darbs nekavējoties jāpārtrauc un jābrīdina citi tuvumā strādājošie.
- 7.3.Traumas vai nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoši jāsniedz pirmā palīdzība vai jāizsauc Neatliekamā medicīniskā palīdzība pa tālr. 113, uzrādot nelaimes gadījuma precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu, telefona numuru.
- 7.4.Par darba laikā iegūtajām traumām nekavējoties jāziņo administrācijai.
- 7.5.Notikuma vietā jā saglabā pēc avārijas vai nelaimes gadījuma izveidojusies situācija. To izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu, vai arī traucēta transporta kustība.

8. Darbinieka atbildība par instrukcijas noteikumu pārkāpumiem

Par instrukcijas prasību neizpildīšanu, darba disciplīnas pārkāpumiem, materiālo vērtību izsaimniekošanu, atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām, kas radušās pārkāpuma rezultātā pēc pastāvošās likumdošanas vainīgajai personai piemērojama paredzētā disciplinārā, materiālā vai kriminālā atbildība.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālrunis – 112

Neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunis – 113